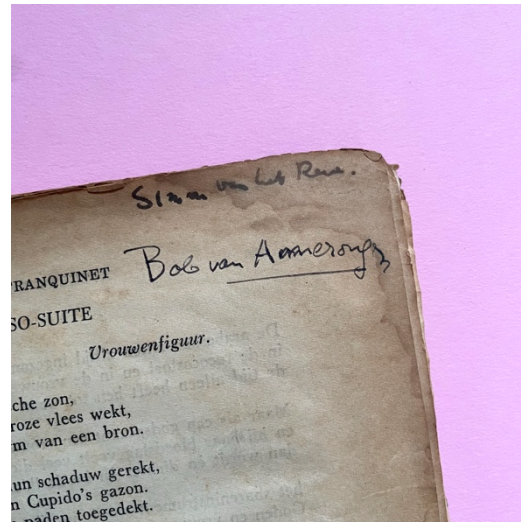

CATALOGUS 46: **TOEN REVE
NOG VAN HET REVE WAS**

VOORAF

Ter gelegenheid van de honderdste geboortedag van Gerard Reve op 14 december 2023 heb ik een kleine catalogus samengesteld met vroege opdrachtexemplaren van de schrijver en andere gesignde naslagwerken, alle uit de bibliotheek van Robert (Bob) van Amerongen (1924-2014). Hij was goed bevriend met zowel Karel als Gerard van het Reve, die hij in 1944 had leren kennen. Bob van Amerongen kwam regelmatig in huize Reve, Gerard was een 'gediplomeerd aanloper' bij Van Amerongen, in wiens boekenkast hij *De kleine neurasthenicus* ontdekte – met alle gevolgen van dien. Bob van Amerongen stond model voor het personage Viktor Poort in *De Avonden*, dat behalve als een meesterwerk ook als het portret van een vriendenkring mag worden beschouwd. Toen Reve *De Avonden* schreef, in de eerste helft van 1947, las hij Van Amerongen telkens een nieuw hoofdstuk voor. Aan die tijd had Bob van Amerongen een sterke herinnering: 'hij [= Reve] vroeg om genegenheid – als mens en schrijver: je moest hem erkennen.'

Simon van het Reve *'De ondergang van de familie Boslowits'*. Overdruk van pagina 785 tot en met 815 van *Criterion*, jaargang IV, aflevering 15, december 1946 [= januari 1947]. Amsterdam: J.M. Meulenhoff. 225 x 150 mm. Deels gelijmd. (30) p. Niet afgesneden. Incompleet: één gedrukt vel (pagina 799-800) ontbreekt, maar is door de eerste eigenaar door drie vel typoscript vervangen. Buitenste marges gekreukt en watervlekkig. Ruggetje gesleten. Binnenwerk vlekkelig. € 450

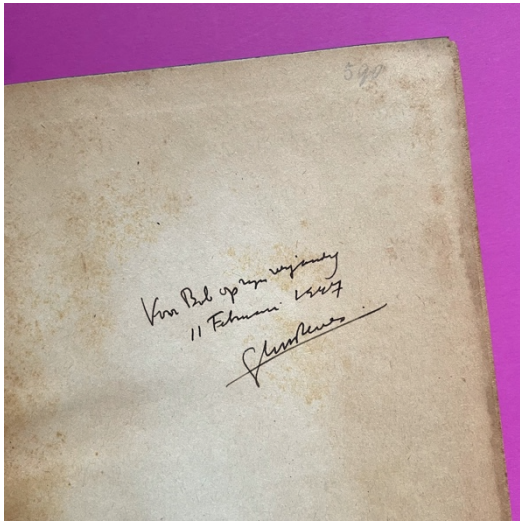
¶ Gesigneerd door de auteur in zwarte inkt op pagina 785: 'Simon van het Reve.'. In hetzelfde handschrift, in potlood: 'overdruk'. Onder de signatuur van Reve, door Robert van Amerongen in zwarte inkt: 'Bob van Amerongen'.

De ondergang van de familie Boslowits, de aangrijpende oorlogsnovelle van Reve, in eerste verschijningsvorm. Het betreft hier een van de enkele overdrukken die de auteur als honorarium ontving. Deze overdruk, met iets bredere marges en in een blind omslagje van blauwgrijs papier, gaf Reve aan zijn vriend Robert van Amerongen.

Andere exemplaren van deze overdruk zijn mij niet bekend. En bestaan er überhaupt als 'Simon' van het Reve gesigneerde exemplaren van eigen werk? *De Avonden* signeerde de schrijver bij verschijnen op 1 november 1947 met 'Gerard Kornelis'.

Rarissime. Nu of nooit.

Literair debuut. Deze tijdschriftaflevering betekende tevens de eerste ontmoeting op papier tussen Gerard Reve en Willem Frederik Hermans, wiens tweede voorpublicatie van *De tranen der acacia's* op de laatste pagina van deze overdruk begint.

A.P. Tsjéchow *Verhalen uit het Russisch vertaald (en ingeleid) door Aleida G. Schot*. Den Haag: L.J.C. Boucher, 1945. 219 x 158 mm. Halflinnen. 288 p. Gedrukt op houthoudend papier. Frontispice. Eerste druk. Rug grotendeels ingescheurd. Platten en sneden deels vlekkelig en verbruind. Enkele roestvlekken. € 700

¶ Opdracht van Reve in zwarte inkt op het voorste schutblad: 'Voor Bob op zijn verjaardag | 11 Februari 1947 | GkvhReve'.

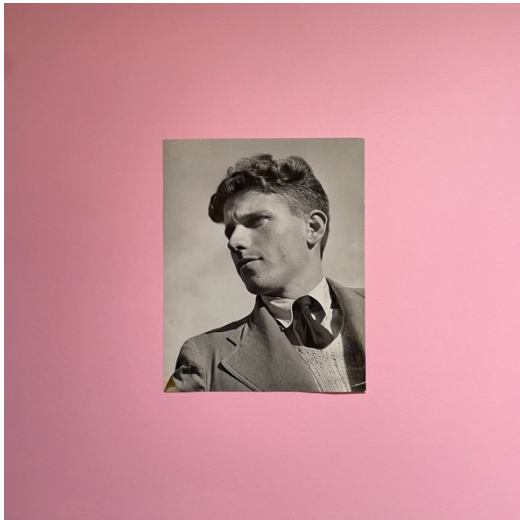
Bob van Amerongen vierde op 11 februari 1947 zijn 23ste verjaardag. In februari 1947 werkte Reve nog volop aan zijn debuutroman *De Avonden*, waarvan hij Van Amerongen nauw op de hoogte hield.

Tsjechov was een van de lievelingsauteurs van Reve. Op 4 december 1947 bezocht Reve zijn latere echtgenote Hanny Michaelis en bracht vier sinaasappels en een exemplaar van deze Tsjechov-vertaling mee; die nacht gingen zij voor het eerst met elkaar naar bed. In de zomer van 1953 begon Reve aan een (onvoltooid gebleven) verhaal waarvoor hij een verhaal van Tsjechov als voorbeeld had genomen. 'The Winter', het openingsverhaal van de bundel *The Acrobat and other stories* (1956), was geïnspireerd op 'De boeren' van Tsjechov.

Gerard Walschap *Ons geluk*. Amsterdam: P.N. van Kampen en Zoon, [1946]. 218 x 148 mm. Heellinnen. 250 p. Eerste druk. Los in de band. € 75

¶ Opdracht van Jan Erik Romein in zwarte inkt op het voorste schutblad: 'Voor Bob van Amerongen | 11 febr. 1947 | Jan Erik'.

Jan Erik Romein (1921-1991) en zijn zus Annelies hadden omstreeks 1947 veel contact met Reve. In *De Avonden* komen zij voor als Louis en Bep Spanjaard.

Annelies Romein *Originele zwart-witfoto van Gerard Kornelis van het Reve.* [1947.] 221 x 177 mm. Op de achterzijde stempels van 'Coöp. Ver. De Bezige Bij g.a.' en 'Copyright | Annelies Romein' en uitsnedelijnen met pen. Wat gekreukt. Hoekje linksonder verkleurd. Hoekje rechtsonder beschadigd. € 400

¶ Contemporaine afdruk uit de reeks publiciteitsfoto's die Annelies Romein van de 23-jarige debutant maakte. Deze originele foto is mogelijk gebruikt voor reproductie bij Vestdijks bespreking van *De Avonden* in *Het Parool* van 28 november 1947: het beeld bij die recensie komt vrijwel overeen met de gewenste uitsnede op de achterzijde van de afdruk.

Annelies Romein (1925-2007) was portretfotograaf. Zij staat bekend als 'de eerste fotograaf van Gerard Reve'. In 1947 stond zij aan het begin van haar carrière. Op het huwelijksfeest van Reve en Hanny Michaelis op 9 december 1948 maakte Romein ook twee groepsportretten.

De familie Romein was bevriend met de familie Van het Reve. Gerard Reve verwerkte zijn ontmoetingen en ervaringen met Annelies Romein en haar broer Jan Erik in *De Avonden* (Bep en Louis Spanjaard) en in *De ondergang van de familie Boslowits* (familie Willink).

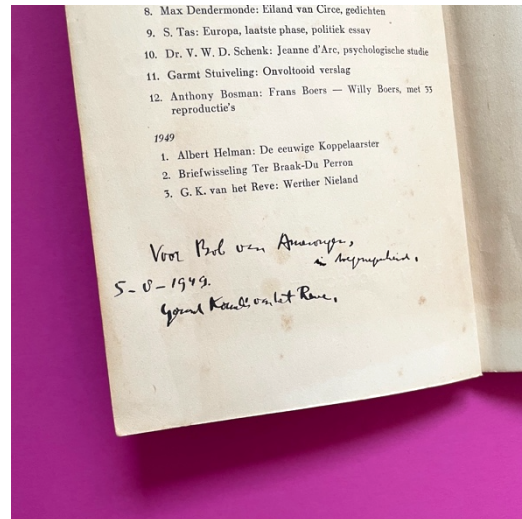
Portret van de kunstenaar als jongeman.

Jan Romein *De biografie. Een inleiding.* Amsterdam: Ploegsma, [1946]. 198 x 138 mm. Halflinnen. 240 p. Eerste druk. Reeks: *Daad en Droom* I. Rug los. € 50

¶ Opdracht van de auteur [aan Bob van Amerongen] in zwarte inkt op het voorste schutblad: 'Ter herinnering aan | I-IV-'47 | v.d.S.'

De historicus Jan Romein (1893-1962) was de vader van Jan Erik en Annelies Romein. De reeks *Daad en Droom* stond onder redactie van Annie Romein-Verschoor (1895-1978), zijn echtgenote.

Dankzij de inspanningen van het echtpaar Romein verscheen in juni 1947 het nagelaten dagboek van Anne Frank voor het eerst in druk.

Gerard Kornelis van het Reve *Werther Nieland*. Amsterdam: G.A. van Oorschot, [augustus] (1949). 204 x 129 mm. Ingehaaid. 70 p. Eerste druk. Reeks: *De Vrije Bladen*, jaargang 21, schrift 3. Rug scheef en verbruind. Omslag en eerste en laatste pagina's ietwat gevlekt. € 1500

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de binnenzijde van het vooromslag: 'Voor Bob van Amerongen, | in tegenwoordigheid. 5-8-1949. | Gerard Kornelis van het Reve.'

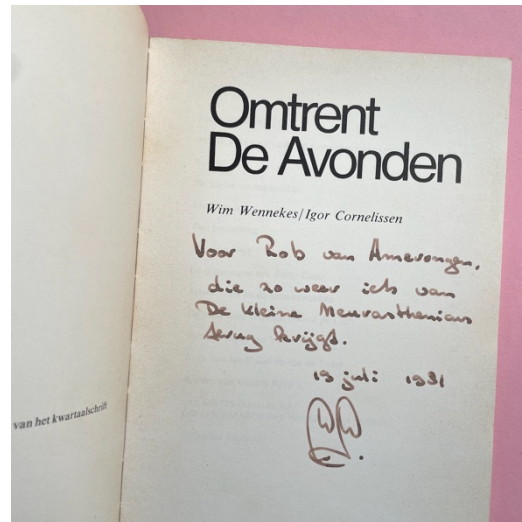
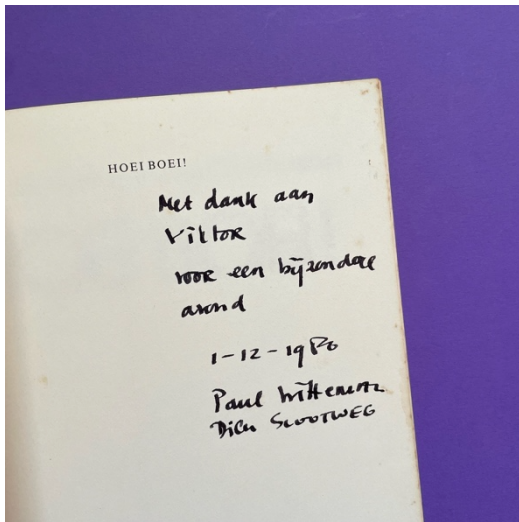
Dit auteursexemplaar werd bij verschijnen gesigneerd en geschonken. De opdracht in het exemplaar van Hanny Michaelis is gedateerd op 4 augustus; psychiater Schuurman ontving zijn exemplaar eveneens op 5 augustus. Andere exemplaren met contemporaine opdracht zijn mij overigens niet bekend.

Deze klassiek geworden novelle was aanvankelijk geen kassucces en ook de kritieken waren destijds vrijwel uitsluitend krakend.

Jan & Jan Erik Romein *De eeuw van Azië. Opkomst, ontwikkeling en overwinning van het modern-Aziatisch nationalisme*. Leiden: E.J. Brill, 1957. 247 x 165 mm. Heellinnen met stofomslag. XII, 396 p + uitvouwkaart. Eerste druk. Omslag minimaal beschadigd. € 50

¶ Opdracht van de co-auteur in blauwe inkt op het voorste schutblad: 'aan mijn grote vriend | Robert | februari 1957 | Jan Erik'.

Jan Romein bedankt zijn zoon Jan Erik in het 'Woord vooraf' voor de medewerking die uitgroeide tot een samenwerking. Ook dochter Annelies wordt dankgezegd voor haar hulp, 'in een moeilijke periode van haar leven'.

Dick Slootweg & Paul Witteman *Hoei boei!* Baarn: Erven Thomas Rap, (1980). 210 x 140 mm. Paperback. 92 p. Illustraties. Eerste druk. Omslag deels verschoten. Enkele roestvlekjes. € 50

¶ Opdracht van Slootweg [aan Bob van Amerongen] in zwarte inkt op de Franse titel: 'Met dank aan | Viktor | voor een bijzondere | avond | 1-12-1980 | Paul Witteman | Dick Slootweg'.

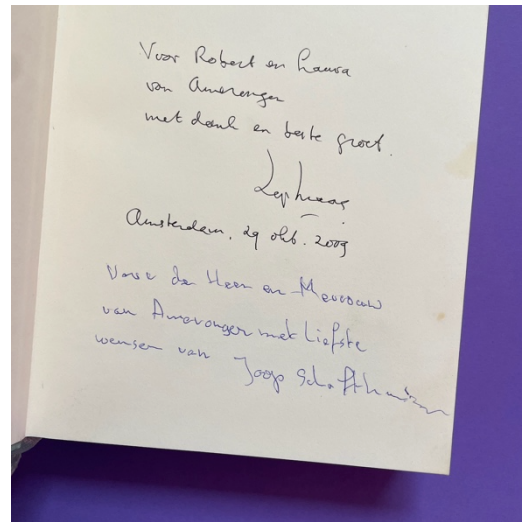
Bundeling van contemporaine recensies van en reacties op *De Avonden*, gevolgd door het verslag van een gesprek tussen 'Jaap' (Lucas van der Land), 'Joop' (Karel van het Reve) en 'Viktor' (Bob van Amerongen).

Van Bob van Amerongen, alias Viktor Poort, is hierin op pagina 52-57 herdrukt 'De literaire kritiek en "De Avonden"', oorspronkelijk verschenen in *De Vrije Katheder* van 26 maart 1948.

Wim Wennekes & Igor Cornelissen *Omtrent De Avonden*. Amsterdam: De Engelbewaarder, 1981. 200 x 130 mm. Ingehaaid. 104 p. Illustraties. Eerste druk. Rug verschoten. € 45

¶ Opdracht van Wennekes in zwarte inkt op de titelpagina: 'Voor Rob van Amerongen, | die zo weer iets van | De Kleine Neurasthenicus | terug krijgt. | 19 juli 1981 | WW'.

Op pagina 54-58 staat de tekst 'Herinneringen van Viktor Poort'. Daarin vertelt Bob van Amerongen dat Reve ten tijde van *De Avonden* vaak bij Van Amerongen thuis het boek *De kleine neurasthenicus* uit de kast haalde en het later ook wilde lenen. Na het verschijnen van *De Avonden* schonk Van Amerongen het exemplaar aan Reve.

Guus van Bladel *Rondom Reve. Portretten en miniatures rondom Gerard Reve.* Weert: Van Buuren, (1997). 187 x 147 mm. Heellinnen met stofomslag. 96 p. Illustraties. Eerste druk. Omslag op de rug verschoten. € 45

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op de titelpagina: 'Voor Victor, De Avonden, | met de beste wensen | van Guus. | Amsterdam, H. Hartkerk | Aller Avonden, I-XI-1997 | Guus van Bladel'.

Op 1 november 1997 werd de vijftigste verjaardag van *De Avonden* gevierd, in het bijzijn van de auteur en vele van zijn vrienden en bewonderaars. Bijgevoegd bij dit opdrachtexemplaar zijn een programma, een antwoordkaart en twee entreekaarten voor deze viering.

Nop Maas *Gerard Reve. Kroniek van een schuldig leven I. De vroege jaren (1923-1962).* Amsterdam: G.A. van Oorschot, (oktober 2009). 235 x 153 mm. Heellinnen met stofomslag. 732 p. Illustraties. Eerste druk. Omslag licht gekreukt. € 75

¶ Opdracht van de auteur in zwarte inkt op het voorste schutblad: 'Voor Robert en Laura | van Amerongen | met dank en beste groet. | Nop Maas | Amsterdam, 29 okt. 2009'. Eronder een opdracht van Jop Schafthuisen in balpen: 'Voor de Heer en Mevrouw | van Amerongen met liefste | wensen van Jop Schafthuisen'.

Bob van Amerongen komt herhaaldelijk in de biografie voor, in het bijzonder op pagina 233-237. Bij het lezen van het boek zette Van Amerongen met pen in de marge enkele aandachtstrepen.

COLOFON

Catalogus 46 8 december 2023

Tekst en beeld Nick ter Wal

Vignet Olivia Ettema

Lettertype Gill Sans

Met dank aan Kees van Dijk, Nop Maas

Adres Hereweg 134, 9722 AA, Groningen

Telefoon 06-41909324

IBAN NL08TRIO0379619288

KVK 73792640

BTW NL002164220B81

Web www.artistiekbureau.com

Mail info@artistiekbureau.com

